

EUROPAPARLAMENTET

2009 - 2014

Utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet

2011/2175(INI)

22.11.2011

YTTRANDE

från utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet

till utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling

över hur man ska undvika slöseri med livsmedel: strategier för en effektivare livsmedelskedja i EU
(2011/2175(INI))

Föredragande: Anna Rosbach

PA_NonLeg

FÖRSLAG

Utskottet för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet uppmanar utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

- A. I EU uppgår livsmedelsförlusterna under produktion, efter skörd och vid bearbetning samt matsvinnet i detaljhandels- och konsumentledet till 179 kg/år per person¹.
- B. Av matsvinnet från de europeiska hushållen skulle 60 procent kunna undvikas. Tjugo procent av livsmedlen kasseras på grund av att datummärkningen har missförståtts².
- C. Matsvinn har inte prioriterats politiskt i Europa och Nordamerika under de senaste årtiondena, då livsmedelsproduktionen varit riklig, vilket har lett till ett ökat matsvinn längs hela livsmedelskedjan. I Europa och Nordamerika förekommer matsvinn främst i detaljhandels- och konsumentledet, till skillnad från i utvecklingsländerna där det största problemet är förluster vid produktion, skörd, bearbetning och transport.
- D. Det krävs visserligen ett paradigmskifte för att få till stånd en positiv förändring i konsumenternas beteende, det vill säga mot minskat matsvinn, men redan nu kan förbättringar göras i EU:s livsmedelskedja vid förvaltningen av lagrings-, transport- och distributionsfaserna.
- E. Matsvinnet medför inte bara ekonomiska kostnader, utan är dessutom oförsvarbart ur etisk och miljömässig synvinkel.
- F. Livsmedelsproduktionen är kopplad till höga koldioxidutsläpp och en stor resursanvändning (inklusive mark och vatten).
- G. Enbart i EU går livsmedel till ett värde av fyra miljarder euro förlorade efter skörd varje år.
 1. Europaparlamentet är övertygat om att förebyggandet av livsmedelsförluster måste vara den främsta prioriteringen, eftersom livsmedel är en värdefull och knapp resurs och många miljoner människor lider av hunger.
 2. Europaparlamentet efterlyser åtgärder för att minska matsvinnet inom livsmedelsindustrin och handeln samt i restauranger, hälso- och sjukvårdsinrättningar, skolor och andra anläggningar, eftersom många typer av bioavfall uppstår till följd av samhällets livsmedelskonsumtion.
 3. Europaparlamentet påpekar att det inte finns någon harmoniserad definition av matsvinn, vilket leder till allvarliga avvikelser vid insamlingen av statistiska uppgifter och förhindrar effektiva insatser på EU-nivå och nationell nivå.

¹ ”Preparatory Study on Food Waste across the EU 27”, Europeiska kommissionen, Paris 2010, s. 11.

² Tidskriften ”Environment for Europeans” som utges av Europeiska kommissionens generaldirektorat för miljö, Luxemburg 2011, s. 8.

4. Europaparlamentet anser att EU:s bioavfallspolitik bör vara genomtänkt och välanpassad både ur ett etiskt och ur ett miljömässigt perspektiv.
5. Europaparlamentet inser att ett minskat matsvinn ger betydande miljömässiga fördelar, inte enbart när det gäller att undvika de negativa effekterna av avfallshantering, utan även i fråga om energibesparingar, utsläpp och vatten- och markanvändning i produktionsprocessen samt för att undvika negativa effekter kopplade till potentiellt ohållbara produktionsmetoder inom jordbruket, t.ex. vattenföroreningar och minskad biologisk mångfald.
6. Europaparlamentet anser att en stor del av matsvinnet kan undvikas om livsmedelskedjan hålls kort, med en effektiv lokal produktion och distribution, vilket skulle bidra till att minska matsvinnet.
7. Europaparlamentet är bekymrat över att produktionens miljömässiga kostnader inte återspeglas tillräckligt i konsumentpriserna.
8. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå tydliga mål för minskningen av matsvinn inom ramen för ramdirektivet om avfall. Kommissionen uppmanas vidare att fokusera särskilt på matsvinn när den utvärderar medlemsstaternas program, mål och indikatorer för förebyggande av avfall, i överrensstämmelse med ramdirektivet om avfall. Parlamentet efterfrågar en utvärdering av effekterna på uppkomsten av matsvinn i konsekvensbedömningen av varje livsmedelsrelaterat lagstiftningsförslag.
9. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att fokusera särskilt på matsvinn i sina program för förebyggande av avfall och att vidta rättsliga åtgärder för att motverka matsvinn längs hela produktionskedjan, inklusive på detaljist- och grossistnivå. Detta bör inkludera att upprätta mål för att undvika, sortera och omfördela avfall.
10. Europaparlamentet kräver att den avfallshierarki som fastställs i ramdirektivet om avfall ska tillämpas strikt också på matsvinn, det vill säga
 - som första prioritet förebyggande, för att på så sätt minska växthusgasutsläppen och vattenförbrukningen,
 - därefter återanvändning och återvinning (t.ex. kompostering),
 - efter detta användning för framställning av biogas, och
 - först som sista utväg, förbränning eller deponering.
11. Europaparlamentet betonar att det behövs fler anläggningar för biologisk återvinning och en ökad insamling i hushållen av oönskat matavfall som t.ex. oönskade delar av i livsmedel. Parlamentet stöder åtgärder som t.ex. hushållskompostering och biologisk återvinning inom jordbruk.
12. Europaparlamentet anser att man för att skydda folkhälsan i första hand måste tillämpa försiktighetsprincipen vid hantering och användning av bioavfall, i synnerhet när det

gäller möjligheten att indirekt återföra avfallet till livsmedel/livsmedelskedjan och använda det i importerade livsmedel och foder.

13. Europaparlamentet anser att förpackningar måste utvecklas optimalt och minska i antal. Man bör främja forskning och innovation inom området intelligenta förpackningar för att hitta bra lösningar för själva ”sista förbrukningsdagen” på enskilda produkter.
14. Europaparlamentet är övertygat om att man bör främja en ökad miljömedvetenhet hos konsumenterna så att de värdesätter och bevarar naturresurserna och förstår att varje konsumtionshandling påverkar miljön.
15. Europaparlamentet betonar att de utsläpp av växthusgaser som är knutna till produktion, paketering och transport av livsmedel som kastas är onödiga ytterligare utsläpp. Parlamentet konstaterar att en förbättrad effektivitet i livsmedelskedjan, för att förhindra matsvinn och sätta stopp för svinn av tjänliga livsmedel, är en nyckelåtgärd för att mildra effekterna av klimatförändringarna.
16. Europaparlamentet anser att försäljning av varor i lösvikt och i anpassade portioner i butiker ska uppmuntras för att minska kundernas inköp av alltför stora mängder mat.
17. Europaparlamentet efterlyser en undersökning av huruvida tidigare utfärdade förordningar skapar onödiga regler som tvingar butiker och livsmedelsaffärer att kasta fullt tjänlig mat.
18. Europaparlamentet är medvetet om att förvirringen bland konsumenterna, okunskap och misstolkning av datummärkningar på livsmedel är en av orsakerna till att livsmedel kasseras. Parlamentet påminner om att lagstiftningen om livsmedelsinformation till konsumenterna föreskriver att ”sista förbrukningsdag” eller ”bäst före-datum” samt information om särskilda förvarings- och användningsförhållanden ska anges på förpackningarna. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och livsmedelsbranschen att genomföra informationskampanjer som gör det möjligt för konsumenterna att förstå märkningen och tolka bäst före-datumet på rätt sätt för att på så sätt förhindra att konsumenterna vilseleds. Parlamentet är dock medvetet om att livsmedelstillverkarna av rättssäkerhetsskäl är extra försiktiga när de fastställer bäst före-datum.
19. Europaparlamentet understryker i detta sammanhang betydelsen av att införa en kunskaps- och innovationsgrupp för livsmedel, som bland annat ska verka för att förebygga matsvinn.
20. Europaparlamentet är medvetet om att man i Europa, där det största matsvinnet sker i detaljhandels- och konsumtionsledet, bör rikta in sina insatser för att minska matsvinnet på utbyte av bästa praxis, förbättrade rutiner i behandlingen av livsmedel och ändrat beteende bland företag och individer genom hela livsmedelskedjan, från början till slut, för att kraftigt begränsa matsvinnet, samtidigt som faktiska resultat endast kan uppnås genom samordnade insatser hos de europeiska och nationella tillsynsmyndigheterna, industrin och konsumentorganisationerna. Parlamentet uppmanar därför med kraft kommissionen och medlemsstaterna att stödja informationsåtgärder och kampanjer för dessa mål, och då framför allt sådana som ökar medvetenheten om kopplingen mellan konsumtion och produktion, kostnader, avfall, miljö och hälsa, men även sådana som

syftar till att redan från barnsben lära unga människor hur man hanterar livsmedel, livsmedelsavfall och rester.

21. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att i lagstiftningspaketet om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken inkludera åtgärder som rör förebyggande av matsvinn i samband med produktion, skörd, bearbetning och transport samt att lägga fram konkreta åtgärder för att öka allmänhetens medvetenhet och konsumenternas ansvar i detaljhandels- och konsumentledet.
22. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genomföra en analys av hela livsmedelskedjan för att komma fram till i vilka livsmedelssektorer matsvinn är vanligast förekommande och hitta lösningar för att förebygga sådant svinn.
23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utreda hur stor mängd av det totala matsvinnet som sker redan vid skörd. Om denna andel är betydande bör kommissionen föreslå insatser och åtgärder för att underlätta för jordbrukare att undvika detta.
24. Europaparlamentet anser att de krav på yttre kvalitet rörande storleken och formen på framför allt färsk frukt och färska grönsaker, som införts genom unionslagstiftning, nationell lagstiftning eller interna företagsregler, ligger till grund för mycket onödigt kasserande, vilket ökar mängden livsmedel som går till spillo.
25. Europaparlamentet uppmanar offentliga institutioner, hotell- och restaurangbranschen, skolor, sjukhus och matbanker att samla in och dela ut oanvända men fortfarande tjänliga livsmedel till dem som behöver dem som ett komplement till dagens välfärdssystem, men inte som en ersättning för det.
26. Europaparlamentet anser att nya tekniska framsteg, såsom smarta kylskåp och förpackningar med nanoteknik, kan ha stor betydelse för att minska matsvinnet. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att i sina forskningsprogram särskilt försöka hitta vägar att minska matsvinnet.
27. Europaparlamentet uppmanar detaljister att ta sitt ansvar på allvar för att minska matsvinnet, t.ex. genom att sänka kraven när det gäller försäljningsstandarderna. Parlamentet uppmanar kommissionen att samla in och offentliggöra dels den europeiska detaljhandels riktlinjer för bästa metoder för att undvika matsvinn, dels praktiska lösningar för hanteringen och distributionen av livsmedel som inte kan säljas via de vanliga kanalerna.
28. Europaparlamentet konstaterar att frågan om matsvinn bör behandlas inom ramen för resurseffektivitet och uppmanar kommissionen att genomföra särskilda initiativ för matsvinn inom flaggskeppsinitiativet ”Ett resurseffektivt Europa”.
29. Europaparlamentet anser i detta sammanhang att EU-befolkningens allmänna kunskaper om livsmedel och näringslära måste förbättras.

30. Europaparlamentet hänvisar till sin resolution av den 6 juli 2010 om kommissionens grönbok om hantering av bioavfall i Europeiska unionen¹, särskilt punkterna 1 till 4, där parlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram ett särskilt lagstiftningsförslag för behandlingen av bioavfall, som matsvinn bara är en del av.
31. Europaparlamentet konstaterar att genuint matavfall kan utgöra en betydelsefull och hållbar källa till biomassa och användas för att ersätta bioenergi som har producerats genom ohållbar träimport.
32. Europaparlamentet anser att återvinning av bioavfall genom kompostering eller användning i biogasanläggningar klart är att föredra framför förbränning, som bör undvikas och endast kan godtas efter det att man har följt en avfallshierarki och avfallet har återvunnits så långt det går.
33. Europaparlamentet framhåller att matsvinnets potential i energiåtervinnings syfte inte får påverka eller försena åtgärder för att bekämpa själva problemet med matsvinn.
34. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att frågan om mateffektivitet uppmärksammas och medvetandegörs i samma utsträckning som frågan om energieffektivitet, eftersom båda är lika viktiga för miljön och vår framtid.
35. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fastställa rapporteringskrav om matsvinn för medlemsstaterna och att standardisera metoderna för beräkning av matsvinnskvantiteter på medlemsstatsnivå för att kunna garantera jämförbarhet.
36. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fastställa särskilda mål för förebyggande av matsvinn för medlemsstaterna som en del av medlemsstaternas mål för förebyggande av avfall, som kommer att fastställas senast 2014, enligt rekommendationerna i 2008 års ramdirektiv om avfall.
37. Europaparlamentet understryker behovet av att införa separata insamlingsystem för bioavfall, så att detta avfall kan återvinnas och tas till vara närhelst möjligt, och uppmanar kommissionen att utvärdera möjliga rekommendationer till medlemsstaterna att tillämpa separat insamling av livsmedelsavfall i hushållen och i restaurangsektorn. Subventioner för utvecklingen av infrastruktur för separat insamling av livsmedelsavfall och behandling bör också utvärderas.

¹ Antagna texter, P7_TA(2010)0264.

RESULTAT AV SLUTOMRÖSTNINGEN I UTSKOTTET

Antagande	22.11.2011
Slutomröstning: resultat	+: 38 -: 0 0: 15
Slutomröstning: närvarande ledamöter	János Áder, Elena Oana Antonescu, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Martin Callanan, Chris Davies, Esther de Lange, Anne Delvaux, Edite Estrela, Jill Evans, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Holger Kraemer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Kartika Tamara Liotard, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Antonia Parvanova, Mario Pirillo, Pavel Poc, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Salvatore Tatarella, Anja Weisgerber, Åsa Westlund, Glenis Willmott, Marina Yannakoudakis
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Miroslav Mikolášik, Alojz Peterle, Birgit Schnieber-Jastram, Renate Sommer, Bart Staes, Csaba Sándor Tabajdi, Michail Tremopoulos, Andrea Zanon